ds. J. de Bruin, preek over Zondag 24 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Uruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op 14 januari 2024.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 89:7:
Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort!
Zij wand'len, HEER, in 't licht van 't Godd'lijk aanschijn voort;
Zij zullen in Uw naam zich al den dag verblijden;
Uw goedheid straalt hun toe; Uw macht schraagt hen in 't lijden;
Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen,
Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw woord verhogen.

Schriftlezing: Matthéüs 5:13-20:
13 Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buitengeworpen en van de mensen vertreden te worden.
14 Gij zijt het licht der wereld; een stad boven op een berg liggende, kan niet verborgen zijn.
15 En men steekt geen kaars aan en zet die onder een korenmaat, maar op een kandelaar, en zij schijnt allen die in het huis zijn.
16 Laat uw licht alzo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.
17 Meent niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen. 18 Want voorwaar zeg Ik u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota noch één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.
19 Zo wie dan één van deze minste geboden zal ontbonden en de mensen alzo zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar zo wie dezelve zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen.
20 Want Ik zeg u: Tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der farizeeën, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.

Zingen: Psalm 4:3:
Dan zult gij recht naar 't outer treden,
En off'ren God een rein gemoed,
Het offer der gerechtigheden,
En 't zuiv're reukwerk der gebeden;
Betrouwt op Hem, want Hij is goed.
Daar velen twijfelmoedig vragen:
"Wie zal ons 't goede toch doen zien?"
Doe Gij, o HEER', na 't angstig klagen,
Ons 't lieflijk licht Uws aanschijns dagen,
En wil Uw rijke gunst ons biên.

Lezen: 12 artikelen des geloofs.
1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des Hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten Hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus Zondag 24 vr./antw. 62 t/m 64:
Vraag 62 Maar waarom kunnen onze goede werken niet de gerechtigheid voor God of een stuk daarvan zijn?
Antw. Daarom, dat de gerechtigheid die voor Gods gericht bestaan kan, gans volkomen en der wet Gods in alle stukken gelijkvormig zijn moet, en dat ook onze beste werken in dit leven alle onvolkomen en met zonden bevlekt zijn.
Vraag 63 Hoe? Verdienen onze goede werken niet, die God nochtans in dit en in het toekomende leven wil belonen?
Antw. Deze beloning geschiedt niet uit verdienste, maar uit genade. Vraag 64 Maar maakt deze leer niet zorgeloze en goddeloze mensen?
Antw. Neen zij; want het is onmogelijk, dat, zo wie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

Gebed.

Zingen: Psalm 19: 4 en 6:
Vers 4:
Des HEEREN wet nochtans
Verspreidt volmaakter glans,
Dewijl zij 't hart bekeert.
't Is Gods getuigenis,
Dat eeuwig zeker is,
En slechten wijsheid leert.
Wat Gods bevel ons zegt,
Vertoont ons 't heiligst recht,
En kan geen kwaad gedogen.
Zijn wil, die 't hart verheugt,

Eist zuiverheid en deugd,
Verlicht de duist're ogen.
Vers 6:
Dus krijg ik van mijn plicht,
O God een klaar bericht.
Wat is 't vooruitzicht schoon!
Hij, die op U vertrouwt,
Uw wetten onderhoudt,
Vindt daarin groten loon.
Maar, HEER, wie is de man,
Die op 't nauwkeurigst kan
Zijn dwalingen doorgronden?
O bron van 't hoogste goed,
Was, reinig mijn gemoed
Van mijn verborgen zonden.

Na het amen van de preek zingen wij Psalm 35:13.

Geliefde gemeente en jongelui. Toen ik vroeger op catechisatie zat, vond ik dat best wel eens spannend. Het gebeurde namelijk regelmatig dat ik een beurt kreeg en dan moest ik antwoord geven op een vraag. Stelt u zich eens voor. In Sliedrecht hadden we soms catechisatiegroepen van tachtig jongeren, omdat de gemeente zo groot was. Dan zat u daartussen en moest u antwoord geven op een vraag die de dominee aan u stelde. En ik zal het nooit vergeten. Op die donderdagavond was het weer zover. Wij hadden op donderdag catechisatie. En ja hoor, ik kreeg weer een vraag. Weet u wat de dominee aan me vroeg? ‘Wat is gerechtigheid?’ En ik wist het niet. Ik kon het niet eens onder woorden brengen. Kunt u het? Zou jij het kunnen?

Zeg moeder, als deze week uw dochter bij u komt en vraagt: ‘Mama, wat is gerechtigheid?’ Kunt u het dan zeggen? Zeg grootvader, opa in ons midden, als u deze week eens alleen bent met uw kleinzoon en als die vraagt: ‘Wat is gerechtigheid, opa? Zou u dat eens willen vertellen?’ Zou u het dan kunnen uitleggen? Zou u het onder woorden kunnen brengen? Gerechtigheid. Ja, daar gaat het vanmiddag over: Gerechtigheid. Er is ook geen ander woord voor om het te vervangen. Weet u wat ik wel kan zeggen? Door genade mag ik weten wat het is. Ik hoop dat u dat ook mag zeggen en jij ook. Want als er één woord is dat zo'n rijke betekenis gaat krijgen voor een mensenkind die zalig wordt, dan is het 'gerechtigheid'. Die gaat verstaan wat Gods gerechtigheid is. Ja, die gaat ook ontdekken dat u die gerechtigheid zelf niet bezit, ook zelf niet kunt maken. Sterker nog, dat u het tegenovergestelde van die gerechtigheid bezit: Dat is ongerechtigheid. Maar die leert zich verwonderen, en steeds meer verwonderen, waar het aan mijn kant totaal geen gerechtigheid is om voor God te kunnen bestaan, daar is hij te vinden in de Heere Jezus Christus. Want dat heeft alles met Zijn gerechtigheid te maken.

Dat is nu die gerechtigheid waarvan de Heere in de Bergrede heeft gezegd dat die overvloediger is, veel meer, ja alles boven de gerechtigheid die de farizeeën en de schriftgeleerden meenden te hebben. Het is die gerechtigheid waarmee wij alleen voor God kunnen bestaan. En dat betekent gelijk dat er dan ook niets van ons meetelt. Kijk, en dat is nu de boodschap van Zondag 24. Daarom willen wij deze middag gaan luisteren naar de enige gerechtigheid, die een zondaar rechtvaardig maakt voor God. We letten op drie gedachten:

1. God eist een volkomen gerechtigheid.
2. God verwerpt de eigen gerechtigheid.
3. God schenkt Christus' gerechtigheid.

1. God eist een volkomen gerechtigheid.

Om nu te kunnen weten wat hier bedoeld wordt met gerechtigheid, dan moeten we natuurlijk wel even gaan zitten en luisteren naar wat de Heere daar Zelf over gezegd heeft. Laten we daarvoor teruggaan naar het paradijs. Want daar is het woord 'gerechtigheid' op aarde begonnen. Natuurlijk was het al van eeuwigheid bij God, maar in het paradijs heeft God Zijn gerechtigheid als het ware laten zien op de aarde. Wat bedoel ik daar dan mee? Laten we even terugbladeren in de catechismus, van zondag 24 heel even terug naar zondag 3. Want in zondag 3 wordt beschreven hoe de mens geschapen is naar het beeld van God en naar Zijn gelijkenis. Dat betekent dat de mens in zekere zin op God de Schepper leek. De mens vertoonde trekken die de Vader ook heeft. Zoals een kind op een vader en een moeder kan lijken, zo leek de mens tot op een bepaalde hoogte op God.

Wat waren die trekken dan? Waarin leek de mens dan op God? Nou, zo beleed de leerling in zondag 3: In ware gerechtigheid en heiligheid. Hoort u dat? Daar gebruikte de leerling al dat woord 'gerechtigheid'. Die bezat de mens dus. En daarmee kon hij in het paradijs wandelen met zijn Schepper. Wat betekent dat woord 'gerechtigheid' dan? Er was een rechte, zuivere verhouding tussen de Heere en de mens. Er lag niets tussen God en de mens. Ze konden elkaar recht in de ogen kijken.

De mens stond als het ware recht voor God in een Vader-kind-verhouding. En hoe kwam dat openbaar? Zij waren niet alleen vol gerechtigheid en ze stonden niet alleen recht voor God, maar ze wandelden ook zo. Ze deden ook hun dagelijkse dingen in gerechtigheid. En dat blijkt in de gehoorzaamheid aan de wet, die de Heere in het hart van Adam en Eva had gelegd. Geheel vrijwillig gehoorzaamde de mens aan wat de Heere van hen vroeg. En ze konden daar in het paradijs al van harte zingen: 'Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdroten.'

En die liefdedienst bestond in het doen van goede werken, en dat tot eer van God. Kijk, dat was nu de gerechtigheid waarmee de Heere God de mens geschapen heeft in het paradijs. Zo konden ze voor God bestaan. Ze stonden recht voor God. Ze wandelden oprecht voor God. En ze deden wat goed was in de ogen des Heeren. Hebt u zich wel eens verwonderd – en ik hoop dat het zo is – welk een grote waardigheid dat was voor de mens? Dat u zo'n grote positie had ontvangen te midden van heel die schepping? Dat u geschapen bent in de gerechtigheid en met de gerechtigheid van God en dat u naar Gods beeld geschapen bent?

Hebt u wel eens erover nagedacht wat dat allereerst voor God betekende? Ik stel het heel eenvoudig voor. Maar als de Heere God vanuit de hemel neerzag in die hof van Eden en Hij zag daar Adam lopen, Zijn zoon, en Hij zag Eva lopen, Zijn dochter – want dat waren ze, zoon en dochter van de allerhoogste God – dan zag de Heere God iets van Zichzelf. Dan sprong het hart van God op van vreugde. En Hij kon Zich er heerlijk in verlustigen. Het was een lust voor God de Vader om naar Adam te kijken en om naar Eva te kijken. Want Hij zag iets van Zijn gerechtigheid. Het was als het ware een spiegel waar de Heere God iets van Zichzelf in terugzag.

En toen heeft de Heere tegen Adam en Eva gezegd: 'Adam en Eva, als jullie nu zo voor Mijn aangezicht blijven wandelen in deze zuivere gerechtigheid, zonder dat er iets is tussen Mij en u, en u blijft Mij gehoorzaam in wat Ik u verbied – van die boom mag u niet eten – als u Mij gehoorzaam blijft, dan krijgen jullie loon van Mij. Dan ga Ik jullie belonen met het eeuwige leven. Dat zal een leven zijn waarin jullie nooit meer kunnen vallen in de zonde. Dat zal een leven zijn waarin Ik die boom ga wegnemen, dat Ik uw vrijwillige liefde niet meer ga beproeven. En dan mogen jullie eeuwig met Mij leven.'

Ja, Adam en Eva hadden ook wel gehoord uit de mond van de Heere God, dat als ze dat nu niet zouden doen en ze zouden toch ongehoorzaam worden, ja, dan zou er iets tussen God en hen inkomen, waardoor er een enorme scheiding zou komen. Dan zou er geen sprake meer zijn van gerechtigheid, maar dan zou er sprake zijn van ongerechtigheid. En de Heere had gezegd: 'Als dat zo is, moet Ik komen met Mijn straffen. Dan zal Ik ook komen met het loon. Maar niet meer het loon van het eeuwige leven. Maar dan moet Ik, vanwege uw zonde en uw ongehoorzaamheid, komen met het loon van de eeuwige dood.' En dat, dát gemeente, zou het einde betekenen van de goede werken voor het aangezicht van God. Als de mens in de zonde zou vallen, zou dat het einde betekenen van dat heerlijke leven in gerechtigheid voor God. Dan zou de mens die gerechtigheid kwijtraken. En in plaats daarvan zal de mens vol raken van ongerechtigheden. En al zullen er daar nog wat vonkjes overblijven van het beeld Gods en zal de mens door Gods algemene goedheid, toch nog wel eens hier en daar wat goede werken kunnen doen in algemene zin, maar ze zullen nooit meer toereikend zijn om de verhouding die dan verbroken zou zijn, te kunnen herstellen.

En al zou de mens het toch proberen, dan zegt de Heere: Dat zijn niets anders is dan eigen gerechtigheden. En daar kun u niet mee voor God bestaan. Nou, we weten wat er gebeurd is. We zijn in de zonde gevallen. En we staan niet meer recht voor God. Er is een enorme kloof gekomen tussen God en onze ziel. Dat heerlijke verbond der werken ligt verbroken. En nu kunnen we nooit meer zalig worden door het doen van goede werken. Paulus schrijft het in Romeinen 3 vers 20: *'Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde.'*

Wat zijn we toch kwijtgeraakt, gemeente. God heeft de verhouding niet verstoord tussen Hem en de mens, maar wij hebben die verstoord. God is niet vol ongerechtigheid geworden. Dat had nooit gekund. Maar wij zijn vol ongerechtigheden geworden. En die heerlijke waardigheid die wij hadden in het paradijs om zo heerlijk recht voor God te kunnen leven, daar hebben wij onszelf van beroofd. En wij hebben het voor elkaar gekregen om in ons hart een stroom van ongerechtigheden te gaan creëren tegen God. Wat een ontzaglijke werkelijkheid. Wat een oneer voor die grote, goede God. De Heere kan Zich niet meer in de mens verlustigen. Hij ziet Zijn beeld niet meer en Hij ziet Zijn gerechtigheid niet meer.

En als u daaraan ontdekt wordt, gemeente, als u het in het juiste licht gaat zien, namelijk in het licht van wie God is, dan gaat u daar smart over krijgen. Ja, maar zegt iemand: 'Dominee, er is toch een genadeverbond? Er is toch een Zaligmaker gekomen, waardoor het weer goed kan komen tussen God en mijn ziel?' Jazeker, jazeker, gelukkig wel, een eeuwig wonder. Maar wacht even.

Dat betekent niet dat God het werkverbond opzijgeschoven heeft. Dat betekent nog niet dat de Heere Zijn heilige eisen opzijgeschoven heeft, namelijk de eis van Zijn gerechtigheid. Dat zou een belediging zijn voor God. God bleef Zich houden aan het werkverbond, gemeente. God is niet veranderd. Maar wij zijn veranderd. En daarom blijft de Heere komen met de heilige eisen van Zijn wet: *'Doe dat, en gij zult leven'* (Lukas10:28b). Daarom laat de Heere elke keer weer prediken wat de hoge, volkomen eis van Zijn gerechtigheid is.

God eist van u, jou en mij een volkomen gerechtigheid. Zo zegt de leerling: Die aan de wet van God in alle stukken gelijkvormig is. Nee, dan mag u niet gaan sjoemelen met die wet en er wat puntjes afhalen, of er een jota of tittel afhalen. Nee, de Heere komt met een volkomen wet en in alle stukken, in alle details, moeten wij die wet gehoorzaam zijn. Dan hebben wij een gerechtigheid waarmee wij voor God kunnen bestaan. Kijk, en dat mag de Heere blijven eisen, echt waar. En de Heere Jezus heeft dat ook duidelijk onder woorden gebracht toen Hij hier op de aarde was.

Want op een dag, toen de Heere Jezus hier op aarde was, kwam er een jongen bij Hem, een jongen die in de Bijbel getekend staat en genoemd wordt: De rijke jongeling. En die jongen vroeg aan de Heere Jezus: En zie, er kwam een tot Hem en zeide tot Hem: *'Goede Meester, wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?' En Hij zeide tot hem: Wat noemt gij Mij goed? Niemand is goed dan Eén, namelijk God. Doch wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden'* (Matth. 19:16,17). Ziet u wel dat de Heere teruggaat naar de wet? De Heere Jezus zegt niet tegen die Rijke Jongeling: 'Nou, dan moet u in Mij geloven.' Nee, de Heere begint waar God gebleven is, met de heilige eisen van het werkverbond: *'Doe dat, en gij zult leven.'*

En als u dan die geschiedenis in de Bijbel zo leest en een beetje te snel leest en wat oppervlakkig leest, dan zou u bijna denken dat die rijke jongeling eraan voldoet. Luister maar wat hij zegt: *'Al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af; wat ontbreekt mij nog?'* (vs. 20). En dan zegt de Heere Jezus iets opmerkelijks: *'Zo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult een schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, en volg Mij'* (vs. 21).

Hoort u waar de Heere Jezus Zijn vinger bij legt? Bij de eis van Zijn Vader, bij de eis van Gods gerechtigheid: *'Zo gij wilt volmaakt zijn.'* Dat is nou de eis van een volkomen gerechtigheid. God is die blijven handhaven. En zonder deze volkomen gerechtigheid kan echt geen mens in het gericht van God bestaan, ook die rijke jongeling niet. Want hij hield de geboden van de Heere op een wettische manier, en daarmee was het niet volkomen. Het leven van die rijke jongeling was in alle stukken niet gelijkvormig aan de hoge eis van Gods gerechtigheid. En daarbij miste hij de gerechtigheid waarmee u voor God kon bestaan.

Kijk, gemeente, als u een leerling wordt op de school van de Heilige Geest, dan gaat u verstaan wat God van ons vraagt, namelijk een volkomen gehoorzaamheid aan Zijn Heilige Wet. En alleen bij die volkomen gehoorzaamheid zult u rechtvaardig zijn voor God. Zo was het in het paradijs. En God doet er niets, maar dan ook niets van af. Ja, en dan komt u ermee in verlegenheid, hè? Ik hoop dat u dat begrijpt als ik dat zeg. Want u wordt ervoor ingewonnen dat Gods eis billijk is.

U wordt ervoor ingewonnen dat het recht is van God om een volkomen gehoorzaamheid van mij te mogen eisen. Zeker als u gaat ontdekken hoe u in het paradijs geschapen bent. Ja, u wordt ervoor ingewonnen dat God Zijn recht moet blijven handhaven. Mijn leven moet in alle stukken van de wet gelijkvormig zijn, en in overeenstemming zijn met Zijn gerechtigheid. En dan gaat u ontdekken dat dat niet zo is. Totaal niet. Maar in plaats daarvan zit u vol ongerechtigheden.

Hebt u het ook al ontdekt? Heb u ook al gezien dat u het met uw geestelijke kleding van uw zonden niet gaat redden in het gericht? Ik vind het altijd zo aangrijpend, die gelijkenis die ik in het gebed aanhaalde, van die man die dat paleis binnenkwam van die koning zonder bruiloftskleed. Hij dacht zo naar de hemel te kunnen. Hij durfde zelfs te gaan zitten tussen de andere mensen die wel bekleed waren met dat kleed van Gods gerechtigheid. En toen kwam de koning binnen. Toen zag hij die ene man zitten zonder bruiloftskleed. Toen ging hij naar hem toe en hij zei: '*Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed hebbende?'* (Matth. 22:12). En dan staat het er zo aangrijpend: '*En hij verstomde.'*

O lieve gemeente, als u straks voor het gericht komt en u bent niet bekleed met het kleed van Jezus' gerechtigheid, dan zult u verstommen. Dan zult u op duizend vragen geen antwoord meer weten. En dan zal het echt waar worden. O, geloof het toch, geloof het toch, eer dat het te laat is. Dan zal het waar worden dat u in de buitenste duisternis geworpen wordt, waar wening is en knersing der tanden. Want u was niet bekleed met het kleed van Jezus' gerechtigheid. En denk niet dat we het van nature bezitten. We bezitten het van nature niet. U moet ermee bekleed worden. O, van nature zijn we als die verloren zoon in de lompen van onze ongerechtigheden.

Want weet u wat Jakobus zegt in zijn zendbrief? *'Want wie de gehele wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle'* (Jak. 2:10). Al zou u heel uw leven werkelijk al de geboden in alle stukken hebben gehouden, en u zou één keer in de zonde vallen, kunt u al niet voor God bestaan. Zo volkomen is de gerechtigheid die God eist. En die bezitten we niet. En toch probeert de mens zelf een gerechtigheid in elkaar te zetten om daarmee voor God te bestaan. En de Bijbel noemt dat een eigengerechtigheid. Maar ook vanuit Zondag 24 blijkt: Dat kan niet. Daar kunnen wij ook niet mee voor God bestaan. Want die verwerpt de Heere.

2. God verwerpt de eigen gerechtigheid.

Onze tweede gedachte. Ja, de Heere Jezus had tegen die rijke jongeling gezegd: '*Zo gij wilt volmaakt zijn.'* En dat is precies zoals het hier staat: In alle stukken gelijkvormig zijn. Zo alleen. Kijk, en dat miste die rijke jongeling. Hij hield gedeeltelijk de wet van God. En ik heb het al gezegd: dat deed hij op een wettische manier. En hij verstond de diepe, geestelijke betekenis van de wet niet: *'Gij zult den Heere uw God liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw ziel en uit geheel uw kracht en uit geheel uw verstand; en uw naaste als uzelven'* (Luk. 27:10). En daarom bezat die rijke jongeling alleen maar eigen gerechtigheid. En nee, daarmee kon hij voor God niet bestaan.

Gemeente, wij overdenken Zondag 24, vlak na Zondag 23. En daar ging het over die grote vraag: Hoe zult gij rechtvaardig zijn voor God? Dat kan alleen als u de gerechtigheid van Christus hebt ontvangen, en anders niet. En dan moet ik u opnieuw, ja opnieuw, eerlijk behandelen. En echt, ik zeg het weer omdat ik u niet over heb voor de rampzaligheid, lieve gemeente. Maar als u nu vanmiddag echt eerlijk met uw ziel omgaat en u zegt: Heere, ik ben onbekeerd, ik ken het leven der genade niet, ik ken Christus niet, ik heb het ware geloof niet; dan mist u die enige gerechtigheid ook. Dan zit u hier vol van ongerechtigheden. En misschien denkt u er nog niet zo zwaar over na en tilt u er nog niet zo zwaar aan, en denkt u dat u met allerlei dingetjes zoals uw kerkgang en al die dingen nog meer die de Heere in Zijn goedheid nog geeft, het er nog wel aardig afbrengt.

Maar echt, echt waar, als u hier als een onbekeerde zondaar zit, dan bent u niet bekleed met het kleed van Jezus' gerechtigheid. En als u zo moet sterven, is het verloren. Echt hoor, echt, dan is het verloren. En ik hoop dat het voor u tot een aansporing zal zijn om te vluchten tot de troon der genade en u niet te kunt rusten, voordat u bekleed bent met dat heerlijke kleed dat al klaar hangt, dat niet meer geweven hoeft te worden. En daarom is het zo erg als u nog steeds aan dat heerlijke kleed voorbijgaat, en als die verloren zoon in een ver gelegen land het goed van God de Vader er doorbrengt. Want dat doen wij ten diepste door onze zonden.

En daarom hoop ik niet dat het hard klinkt als ik zeg: U zit hier zonder Christus' gerechtigheid als het meest ellendige schepsel. Ik hoop niet dat het verzet verwekt in uw ziel als ik vanmiddag zeg dat niets buiten de gerechtigheid van Christus voor God kan bestaan. Heimelijk – en dat weet ik uit eigen leven ook wel, hoor – vinden we onszelf zo slecht nog niet. Want ja, wij doen toch wel wat meer en betere dingen dan de mensen in de wereld. Wij zitten tenminste twee keer op een zondag onder het Woord van God. En daarbij mogen we door Gods goedheid – en dat is echt Gods goedheid hoor gemeente – onder de zuivere bediening van het Evangelie verkeren. En er zijn er die mogen hun krachten besteden aan anderen, ook in het midden van de gemeente. Zodat we wat activiteiten mogen doen in het midden van de gemeente. En dat we dat werk ook met liefde mogen doen. En dat we ook bij tijden nog wel eens serieus met het Woord van God bezig zijn, en zo onze stille tijd hebben. We kunnen ook nog wel eens wat aangeraakt zijn in het Woord. En we kunnen nog wel eens wat gevoelig een Psalm zingen. En we mogen zo in ons leven wel eens kennelijk van die gebedsverhoringen meemaken in het tijdelijke leven. Maar echt, luister nu eens, lieve gemeente. Kunt u daar nu mee sterven? Ik ga het maar heel praktisch maken: Als u nu vanmiddag moet sterven en u staat voor die rechterstoel van God, kunt u dan komen met: 'Heere, ik heb voor die mevrouw wel eens willen zorgen. En ik heb wel eens onder tranen dat versje gezongen. En ik heb wel eens onder de preek gezeten en ik werd ontroerd.'

Denkt u dat? Maar waar is Christus dan? Waar is de Heere Jezus dan? Voelt u dat? Dat is het wat u nodig hebt. En als u dat niet hebt, en ik moet het weer zeggen, kunt u voor God niet verschijnen. O, ik weet het, het is pijnlijk. Het is zo afsnijdend en het is zo vernederend. Maar het wordt wel geleerd op de school van vrije genade. O, gemeente, als u werkelijk mag leren: 'Nu ken ik die waarheid, zo diep als gewis, dat Christus alleen mijn gerechtigheid is.' Dan hebt u hier op aarde leren sterven aan uw eigen gerechtigheid, dan gaat u zelfs ontdekken dat die gerechtigheid niet in uw tranen zit, hoewel het oprechte tranen waren waarmee u uw zonden beweend hebt voor God. En ook die keren dat u zo hartelijk uw hart mocht uitstorten voor de troon der genade, als een gave van God. Maar ook dat is de gerechtigheid niet. Uw belijdenissen niet, zelfs het geloof niet, uw bevindingen niet, uw goede werken niet. Hoewel het allemaal bij het geestelijke leven hoort en allemaal voortkomt uit de verdiensten van de Heere Jezus Christus, maar het is niet die gerechtigheid waarmee u voor God kunt bestaan. Het is Christus Zelf niet.

En nu hoop ik zo dat dát in het midden van de gemeente van Kralingen de vrucht op de prediking mag zijn. Dat het alom gehoord wordt bij kinderen, jongeren en ouderen, wat Paulus heeft mogen zeggen: *'Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen'* (Fil. 3:8). Want die alleen, die alleen, ja, die alleen, gemeente, heeft de gerechtigheid waarmee u voor God kunt bestaan.

En kijk, als de Heilige Geest nu begint te werken in uw leven, dan gaat u ontdekken dat uw leven niet in overeenstemming is met de wet van God. Dan gaat u ook ontdekken wat hier beleden wordt in de Catechismus: Dat zelfs uw beste werken met zonde zijn bevlekt, dat zelfs uw beste werken onvolkomen zijn. En dan heb ik het over beste werken, en dat bedoelt de Catechismus ook, die voortkomen uit Christus. En dan zijn ze nog van mijn kant met zonde bevlekt. Hoe kan dat dan?

Nou, kijk, als u bekeerd wordt, dan wordt uw ziel vernieuwd en dan krijg je hier vanbinnen echt een nieuw hart, jongens en meisjes. En dat hart is helemaal nieuw, totaal nieuw. En in dat hart gaat de Heere Jezus werken met Zijn Woord en met Zijn Geest. En dan wordt het zo anders in uw leven. Maar u bestaat niet alleen uit een hart. U bestaat niet alleen uit een ziel. Maar u hebt ook nog een lichaam, waarin dat hart zich bevindt, waarin uw ziel zich bevindt. En daar zijn de zonden niet zomaar uit verdreven. John Bunyan heeft dat ook zo mooi uitgelegd in dat schitterende boek 'De Heilige Oorlog'. Ja, de Heere Jezus kwam binnen in die stad. En Hij ging daar in dat kasteel wonen. Dat is het hart van de stad. Daar begon Hij te werken met Zijn Geest. En de duivel werd eruit geworpen en kon nooit meer in dat kasteel wonen. En hij is er ook nooit meer binnen gekomen.

Maar dat wil niet zeggen dat hij niet zijn volgelingen, de diabolisten, zo hier en daar nog in de stad had zitten. Ja, een mens die zalig wordt, wordt een tweemens. Hij heeft een vernieuwde ziel, maar zijn lichaam is nog zo vleselijk, verkocht onder de zonde. En die nieuwe mens, dat nieuwe hart, dat wil niets liever dan doen wat de Heere van ons vraagt. Maar het is altijd omgeven door dat zondige vlees.

En als er dan vanuit uw nieuwe hart een goed werk mag voortkomen, zit daar het vlees omheen wat het zo kan bevlekken. Ik kan u een heel eenvoudig voorbeeld geven. U zoekt de eenzaamheid op om tot de Heere te bidden, vanuit de behoefte van uw ziel. En wie werkelijk vanuit de behoefte van zijn hart zijn knieën gaat buigen om zijn hart uit te storten voor de Heere, doet een goed werk. Dat heeft de Geest in u gewerkt. Dat is bidden gelijk het behoort. Dan gaat de Geest met onuitsprekelijke zuchtingen zeggen wat u tegen de Heere mag zeggen. En zo lig u daar op uw knieën voor de Heere, wellicht bij het geopende Woord. En dan mag u uw hart uitstorten. En dan mag u met het Woord tot de Heere terugkeren. Dat is een goed werk, als de Heilige Geest dat in uw ziel werkt. Maar hoe snel kan er opeens een verkeerde gedachte bij komen. Of u staat op en er is zomaar weer wat anders wat de aandacht vraagt. Zie hoe dicht dat bij elkaar kan liggen. Hoe een goed werk zo in een ogenblik, al is het door een gedachte, weer bevlekt kan worden.

O ja, dan blijft dat goede werk in zichzelf wel een goed werk, omdat het door de Geest gewerkt is. Maar er kan zo weer een modderspat opkomen van een zondige gedachte. Kijk, en daarom kunnen die goede werken de gerechtigheid voor God ook niet zijn. Als het gaat om de rechtvaardigmaking van een zondaar, zo heeft iemand het ooit gezegd, kan zelfs geen nagel-schrapsel meetellen. En daarom moet God alles buiten de gerechtigheid van Christus verwerpen. Want buiten Christus' gerechtigheid is er werkelijk niets te vinden, dat helemaal in overeenstemming is met de volkomen gerechtigheid die God van ons eist. En wat is het pijnlijk om het te leren, maar wel profijtelijk, als u het zo hartelijk mag eens worden met Jesaja, die zei: *'Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed; en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind'* (Jes. 64:6).

En hoe komt het dat wij niet in overeenstemming zijn met Gods wet? Ja, dat komt nu door die diepe val in het Paradijs. En ik hoop dat u daar nu mee in een verlegenheid mag komen, dat u werkelijk gaat uitroepen: 'Hoe zal ik dan voor God kunnen bestaan, als mijn gerechtigheden niet mee kunnen tellen?' O, en laat het u toch maar afgenomen worden, opdat het werkelijk waar mag worden: Hij mijn zonde, en ik Zijn gerechtigheid. Die vrolijke ruil, gemeente, waar Luther van sprak. *'Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem'* (2 Kor. 5:21).

En wie zo Christus ingeplant wordt door het ware geloof, wie zo door het ware geloof met Christus verenigd mag zijn, ja, die zal goede werken voortbrengen tot Zijn eer. En die goede werken zal God gaan belonen. Maar dat kan alleen vanwege Christus' gerechtigheid, die God gaat schenken aan een zondaar.

3. God schenkt Christus' gerechtigheid

Dat brengt ons bij onze laatste gedachte: God schenkt Christus' gerechtigheid. Weet u nog de vorige keer, dat hele bijzondere woordje in Zondag 23? Nochtans, waar alles u aanklaagt, dat u tegen al Gods geboden zwaar en menigmaal gezondigd hebt, nochtans schenkt God, om de verdiensten van Christus' wil, mij de volkomen gerechtigheid en rekent die mij toe. Ja, dan noem ik nog maar een keer die verloren zoon die thuiskwam. Neen, die wist niet wat er thuis klaar hing. Hij zag zijn eigen lompen en kon het niet anders zeggen: *'Vader, ik heb gezondigd tegen den Hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden'* (Luk. 15:21). Het is alsof die jongen zei: 'Vader, als u mij wegstuurt van uw erf, bent u recht in al uw weg en werk. Want ik kan voor u niet bestaan. En het is mijn eigen schuld.' Maar de vader stuurde hem niet weg. Want zijn vader had hem zo lief. En al lag hij nog in de lompen van zijn zonde, toch waren de vaderarmen om hem heen, en heeft die vader zijn jongen gekust. Maar daar bleef het niet bij. Toen kreeg hij het beste kleed, wat al klaar hing voor zijn jongen.

Hetzelfde gebeurde in de hof van Eden. Ja, net nadat de mens gevallen was en zich verborg tussen de struiken, omdat ze aan de wind hoorden dat de Heere hen bezocht in de hof van Eden. En jongens en meisjes, jullie weten wat Adam en Eva gedaan hebben toen ze zich tussen de struiken verstopt hadden. Toen hebben ze van die grote vijgenboombladeren gepakt en daar hebben ze kleding van gemaakt. En daar hebben ze hun naaktheid mee bedekt. En zo dachten ze uit de struiken voor God te kunnen verschijnen. Maar ze kwamen erachter dat het niet kon. Weet u waarom niet? Die vijgenboombladeren waarmee ze hun zonden wilden bedekken, waren gemaakt buiten het straffen voor de zonden om. Die eigengemaakte kleding van die vijgenboombladeren waren gemaakt zonder bloedstorting. En daarom moest God het verwerpen. God kan alleen maar bekleden met de klederen van Christus' gerechtigheid, omdat er voor de schuld is betaald. En dat kon niet gezegd worden van die vijgenboombladeren. Die zijn hoogstens van de boom getrokken en om hen heen gedaan, maar niet in de weg van het offer. Maar wat ging God toen doen, gemeente? Toen is het God geweest, die heilige God, Die zo vertoornd was over de diepe val in de zonde over Adam en Eva, toen is God het Zelf geweest Die het eerste offer bracht op de aarde. Want weet je, jongens en meisjes, wat de Heere God toen deed? Toen heeft Hij uit het dierenrijk een dier genomen en dat heeft Hij geslacht. Dat heeft Hij gedood. Toen vloeide er, vlak na de zondeval, het eerste bloed op de aarde.

En waarom deed de Heere dat? Hij ging van die geslachte dieren, van de huid van die geslachte dieren, kleding maken om Adam en Eva te bekleden. En die eerste kledingstukken, die God gemaakt had in de weg van het offer, in de weg van het doden van een dier, was al het beeld van de gerechtigheid die Christus zou gaan verwerven, als Hij als het Lam Gods zou sterven. En daarom, gemeente – zo even tussen twee haakjes – hangt er een diepe betekenis aan kleding. Het is niet om het even wat u koopt en wat u aantrekt tot bedekking, jawel, van uw naaktheid. Maar het is ook het symbool van de bedekking van uw schuld. Dat betekenden die eerste kledingstukken die God maakte in de weg van een offer.

Zult u er eens over nadenken als u weer kleding gaat kopen, dat het uw lichaam goed bedekt. Want er zit een diepe, symbolische betekenis achter, omdat God Zelf de eerste kledingstukken maakte. Dat is best een zaak om eens over na te denken. Want er wordt in de Bijbel ook gesproken over de mantel der gerechtigheid en de klederen des heils. En daar moet een mens mee bekleed worden. En daar kan hij mee bekleed worden, omdat de Heere Jezus Christus een volkomen gehoorzaamheid heeft geopenbaard.

En die gehoorzaamheid, gemeente, bestond uit twee dingen. Allereerst is de Heere Jezus gehoorzaam geweest aan Zijn Vader om te gaan betalen voor die hemelhoge schuld, vanwege al die ongerechtigheden die Zijn Kerk heeft gedaan. Hij heeft al die ongerechtigheden op Zich genomen en heeft al die ongerechtigheden weggedragen als het Lam van God. En dan zie ik Hem daar hangen, gemeente. Zijn kleding is van Hem afgenomen. Zijn mantel wordt in vier stukken gescheurd en verdeeld. En Zijn rok, die zonder naad was, wordt aan de voet van het kruis verdobbeld. En daar hangt een naakte Jezus aan het kruis, beladen met de ongerechtigheden van Zijn Kerk. En terwijl Hij daar lijdt en sterft, weeft Hij de kleding van Zijn gerechtigheid. En daarom kunnen de zonden vergeven worden. Daarom kan een zondaar weer rechtvaardig voor God gemaakt worden, en daarom kan een zondaar in dat gericht voor God bestaan.

Maar Hij heeft nog iets gedaan. Hij is ook gehoorzaam geweest aan de heilige wet van God. Hij is niet gekomen, zoals we hebben gelezen, om de wet te ontbinden maar om de wet te vervullen, tot de tittel en de jota toe, tot in de kleinste details toe. En de Heere Jezus kon werkelijk zeggen dat Hij de wet *Gods,* in alle stukken heeft gehoorzaamd*.* En daarom heeft Hij ook die gerechtigheid verworven waardoor Zijn Kerk leert wandelen.

Dat is de gerechtigheid die openbaar komt in goede werken. Voelt u, gemeente? Willen er werkelijk goede werken zijn, dan is dat niet iets van onszelf, maar dan is dat ook iets wat uit de Heere Jezus voortkomt. En dan komt het weer op dat geloof aan, waardoor een zondaar met Christus wordt verbonden en met Christus wordt verenigd. En dan is het de Heilige Geest Die het uit Christus neemt, om het in het hart van een zondaar te leggen.

En daarom komt een kind van God nooit boven het gebed uit:

Och, of wij Uw geboôn volbrachten!
Genâ, o hoogste Majesteit!
Gun door 't geloof in Christus krachten,
Om die te doen uit dankbaarheid.
(Tien geboden des Heeren vers 9)

Dus ook de goede werken is niet iets van de mens wat mee kan tellen, maar het vloeit voort uit Christus. Nee, dat maakt van Gods kinderen geen zorgeloze en goddeloze mensen, verre van dat. Wat bedoelt de Catechismus daarmee? Nou, mensen die roemen in genade, mensen die roemen in de gerechtigheid van Christus, mensen die roemen in de gerechtigheid en de zaligheid die Hij verworven heeft, maar het ondertussen niet nauw nemen met de wet en zeggen: 'Ach, die wet heeft afgedaan, en natuurlijk val ik wel eens in de zonde, maar Christus heeft alles weggenomen en we hoeven aan Gods genade niet te vertwijfelen. Hij heeft toch een eeuwig verbond met ons opgericht.' Maar in het leven van de kerk des Heeren is het zo anders. Ze komen er dagelijks achter dat ze niet kunnen zijn die ze moeten zijn. En daarom nemen zij gestadiglijk, zo zegt Guido de Brès, de toevlucht tot het bloed, tot de dood, tot de gehoorzaamheid en tot het lijden van Christus.

En juist in die weg gaan ze leren om door het ware geloof vruchten voort te brengen. Want het is onmogelijk dat als een mensenkind door het geloof Christus ingelijfd is, als een rankje in de ware wijnstok ingeënt is, dat hij daar niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid. Maar het zijn juist wel die vruchten der dankbaarheid, die gaan bewijzen of een mensenkind bekleed is met de gerechtigheid van Christus. En daarom is het niet om het even hoe een kind van God leeft. En als er een slordige levenswandel is of een verachtering in de genade, dan zal de Heere Zijn genade gaan inhouden. En dan heeft u eigenlijk niet zo'n best leven. Maar als u nu een nabijleven kent, een afhankelijk leven, dan zal u bewaard worden voor de zonde. En als u dicht bij Christus leeft, zullen de goede werken des te meer openbaar komen. En dat gaat de Heere tenslotte belonen.

Want daar wordt ook nog over loon gesproken. En dan zou ik vanmiddag willen eindigen met een drieërlei loon dat de Heere Zijn Kerk wil geven. Dat is allereerst het eeuwige loon. Nee, niet uit verdiensten. Het is alles, alles genade alleen. En wat is dan dat eeuwige loon waarmee de Heere Zijn Kerk gaat belonen? Wel: *Gij goede en getrouwe dienstknecht* – en daar mag ik bijvoegen: dienstmaagd – *over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten; ga in, in de vreugde uws Heeren.* Dat is het eeuwige leven als het genadeloon voor allen die bekleed zijn met de mantel der gerechtigheid, en door dat geloof in Christus goede werken hebben mogen voortbrengen.

Maar de Heere geeft ook al in dit leven loon. Want, gemeente, wat is de praktijk? Als een ware gelovige dicht bij Christus leeft en als een schaap van de goede Herder dicht bij de Herder leeft, zal hij meer licht ontvangen over Wie God is, wie hij zelf is en wie Christus is. Een teer, afhankelijk leven, dicht bij het Woord van God, zal een opwas geven in de kennis en de genade van Christus. En daarom wil de Heere ook zulk een leven als het ware genadig belonen.

Maar er is niet alleen een geestelijk loon, maar zelfs een tijdelijk loon. U ziet het gebeuren in het leven van Jozef, die weggevoerd werd naar Egypte. En al was het een diepe weg voor Jozef, maar het bond hem des te meer aan de Heere. En wat leefde Jozef dicht bij de Heere, zodat hij zelfs in een cruciaal moment, dat de vrouw van Pôtifar hem wilde verleiden tot de zonde tegen het zevende gebod en dat hij vanwege dat dicht leven bij zijn Meester kon zeggen: *'Zou ik zulk een groot kwaad doen, en zondigen tegen God?'* En de Heere heeft hem zelfs naar het dagelijkse leven, in het tijdelijke leven, willen zegenen. Want het ging heel goed in het huis van Pôtifar. Nee, dat is geen verdienste van de ware gelovige, maar genadeloon van God.

En daarom, gemeente, zoek toch de Heere. Zoek die enige gerechtigheid bij God alleen. Hij is te vinden. En wat zegt de Heere? *'Want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken'* (Hebr. 11:6b). En Hij heeft het beloofd: *'Zie, de Heere HEERE zal komen tegen den sterke en Zijn arm zal heersen; zie, Zijn loon is bij Hem en Zijn arbeidsloon is voor Zijn aangezicht. Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammekens in Zijn armen vergaderen en in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtkens leiden'* (Jes. 40:10,11).

Amen.

Zingen: Psalm 35:13:

Laat vromen, juichend t' allen tijd',
Om mijn gerechtigheid verblijd,
Dien lust, dien ijver nooit bedwingen;
Maar zeggen, onder 't vrolijk zingen:
"Verheerlijkt zij de hoogste God;
Hij schenkt Zijn knecht een vreedzaam lot!"
Dan meldt mijn tong, met diep ontzag,
Uw recht, Uw lof den gansen dag.

Dankgebed.

Zingen: Psalm: 98:1:

Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE,
Dien groten God, die wond'ren deed;
Zijn rechterhand, vol sterkt' en ere,

Zijn heilig' arm wrocht heil na leed.
Dat heil heeft God nu doen verkonden;
Nu heeft Hij Zijn gerechtigheid,
Zo vlekkeloos en ongeschonden,
Voor 't heidendom ten toon gespreid.

Zegenbede.